

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**
ZPOW-0620-6/16

Warszawa, dnia 16 marca 2016 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2016 -03- 16
Zał.	NR

RPW/16820/2016 P
Data: 2016-03-16

Pan

dr Adam BODNAR

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 9 marca 2016 r. znak VII.602.111.2015.JZ (data wpływu: 14 marca 2016 r.), wyjaśnia, co następuje.

Państwowej Komisji Wyborczej znana jest przedstawiona przez Pana Rzecznika kwestia dotycząca braku w przepisach polskiego prawa wyborczego instytucji krajowych obserwatorów wyborów niezwiązanych z komitetami wyborczymi.

Państwowa Komisja Wyborcza wielokrotnie wyjaśniała, że z obowiązujących przepisów prawa wyborczego wynika, iż obserwatorami krajowymi są wyłącznie mężowie zaufania zgłoszeni przez uprawnione do tego komitety wyborcze. Oznacza to zatem, że w obowiązującym stanie prawnym zainteresowane podmioty (np. organizacje pozarządowe, ruchy społeczne, stowarzyszenia itp.) mogą realizować proces kontroli wyborów wyłącznie jako mężowie zaufania w obwodowych komisjach wyborczych oraz jako osoby pełniące funkcję męża zaufania przy terytorialnych, rejonowych i okręgowych komisjach wyborczych, a także przy Państwowej Komisji Wyborczej. Zatem przedstawiciele innych niż komitety wyborcze podmiotów krajowych chcących obserwować prace organów wyborczych podczas wyborów muszą posiadać stosowne zaświadczenia wystawione przez pełnomocników wyborczych uprawnionych komitetów wyborczych, co również często ma miejsce (np. przedstawiciele Ruchu Kontroli Wyborów pełnili funkcję męża zaufania w wielu komisjach obwodowych, okręgowych, a także przy Państwowej Komisji Wyborczej, jako mężowie zaufania komitetów uczestniczących w wyborach).

Państwowa Komisja Wyborcza podziela jednakże pogląd na temat konieczności zmiany przepisów prawa wyborczego w zakresie wprowadzenia instytucji niezwiązanych

z komitetami wyborczymi obserwatorów krajowych. Należy jednakże szczególnie podkreślić, że Państwowa Komisja Wyborcza może wykonywać czynności jedynie wynikające z ustawowych zadań i kompetencji organów wyborczych. Zmiana przepisów we wskazanym przez Pana Rzecznika zakresie może być dokonana wyłącznie zmianą ustawy, do czego Komisja nie jest uprawniona. Kwestia ta musi być przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, co wielokrotnie Państwowa Komisja Wyborcza podkreślała, m. in. w związku ze zgłaszanymi propozycjami i założeniami w tym zakresie. Ponieważ zgodnie z wieloletnią tradycją zmiany prawa wyborczego zgłaszane są jako poselskie projekty ustaw, właściwym wydaje się wystąpienie w poruszonej przez Pana Rzecznika sprawie do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie deklaruje udział w pracach parlamentarnych w przypadku zgłoszenia stosownego projektu ustawy.

Państwowa Komisja Wyborcza zwraca przy tym uwagę, że w przypadku zmiany przepisów w tym zakresie i ustanowienia instytucji obserwatorów krajowych, konieczne będzie szczegółowo uregulowanie kręgu podmiotów uprawnionych do uzyskania możliwości obserwowania przebiegu głosowania oraz sposobu potwierdzania komisjom tego rodzaju uprawnienia, a także określenie uprawnień i kompetencji tych podmiotów. Rozważenia wymaga także kwestia ustalenia ograniczenia, co do liczby obserwatorów przebywających w tym samym okresie w lokalu wyborczym. Trzeba bowiem zwrócić uwagę, że liczba mężów zaufania, obserwatorów międzynarodowych i ewentualnie obserwatorów krajowych przebywających jednocześnie w lokalu wyborczym nie może utrudniać i zakłócać przebiegu głosowania. Według oceny Państwowej Komisji Wyborczej umożliwienie obserwacji wyborów nieograniczonej liczbie podmiotów krajowych może powodować, iż w rzeczywistości nie będzie możliwe sprawne przeprowadzenie głosowania i rzetelne ustalenie jego wyników.

Wyrzucił szacunku,

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Wojciech Hermeliński